

SELETUSKIRI

maeluministri määruse “Väikepõllumajandustootja toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 21 lõike 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artikli 61 lõike 1 alusel.

Määruse alusel antava väikepõllumajandustootja toetuse eesmärk on toetada Eesti väikepõllumajandustootjaid, kelle kasutuses ühe põllumajandustootja kohta on ligikaudu 10 hektarit põllumajandusmaad.

Väiketootjate kava rakendamisega soovitakse muuta maapiirkondi elujõulisemaks, panustada maapiirkondade tööhõivesse ja kultuuripärandisse. Samuti on eesmärgiks suurendada põllumajandustootjate konkurentsivõimet, luues võimalus tootmise ümberstruktureerimise lihtsustamiseks ja mitmekesistamiseks. Mis peaks omakorda aitama põllumajandustootjatel tuua turule spetsiifilisi piirkondlikke tooteid ja leida neile uusi kohalikke turustamisvõimalusi.

Liikmesriikidel on kaks võimalust, kuidas väikepõllumajandustootjate kava rakendada. Üks võimalus on kehtestada fikseeritud toetussumma, mis asendab kõiki teisi otsetoetusi ja mille suurus jääb vahemikku 500–1250 eurot. Sel juhul oleks taotlejal kogu kavas osalemise aja jooksul kohustus säilitada ühtse pindalatoetuse toetusõigusliku põllumajandusmaa hektarite arv. Määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 61 lõike 2 teises lõigus ja artikli 63 lõikes 2 on sätestatud teine ja paindlikum võimalus, mille puhul on otsetoetuste saamise nõuetes teatud erisused ja toetussumma maksimaalseks suuruseks taotleja kohta kuni 1250 eurot. Summa arvutatakse taotletud otsetoetuste ühikumäärade alusel ning erinevalt esimesest võimalusest arvestatakse ka toetusõigusliku põllumajandusmaa hektarite arvu ja põllumajandusloomade arvu. Mõlema variandi puhul on taotleja pärast kavaga liitumise taotluse esitamist vabastatud nõuetele vastavuse nõuete täitmisest ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade järgimisest. Eesti on valinud rakendamiseks teisena kirjeldatud võimaluse, mis tähendab, et iga-aastane toetussumma väikepõllumajandustootjate kavas osaleva põllumajandustootja kohta saadakse määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 63 lõike 2 punkti a kohaselt teiste otsetoetuste menetlemise käigus arvutatud toetussummade alusel ning summa maksimaalne suurus on 1250 eurot. Nimetatud valiku tõttu ei asenda väikepõllumajandustootja toetus kõiki teisi otsetoetusi, vaid teisi taotletud otsetoetusi antaksegi väikepõllumajandustootjate kava raames, kusjuures toetuste saamise nõuete osas kehtivad teatud erisused. Taotleja peab täitma nõudeid nende otsetoetuste saamiseks, mida ta on taotlenud, välja arvatud nõuetele vastavuse nõudeid ning kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid.

Määruse eelnõu on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna põllumajanduse otsetoetuste büroo peaspetsialist Ragni Raiste (625 6146; ragni.raiste@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule on teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283; mari-liis.kivipold@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb üheksast paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse väikepõllumajandustootjate kava raames ühtse pindalatoetuse, kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetuse, noore põllumajandustootja toetuse ning tootmiskohustusega seotud toetuste (edaspidi *väikepõllumajandustootja toetus*) saamise täpsemad nõuded ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord. Väikepõllumajandustootjate kava raames kehtivad otsetoetuste saamise nõuete osas teatud erisused. Väikepõllumajandustootjate kavaga ühinemise taotluse esitanud põllumajandustootja on vabastatud nõuetele vastavuse nõuete täitmisest ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade järgimisest.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse väikepõllumajandustootja toetuse saamise nõuded

Lõige 1 sätestab, et väikepõllumajandustootja toetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus, kes on ajavahemikul 1. augustist kuni 15. augustini 2015. aastal esitanud väikepõllumajandustootjate kavaga liitumiseks Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) lisas toodud vormi kohase taotluse või *PRIA* e-teenuse keskkonna kaudu elektroonilise taotluse, mis sisaldab kõiki lisas ettenähtud andmeid. Tegemist on alternatiivsete võimalustega. Kui taotleja esitab kavaga liitumise taotluse paber kandjal või elektroonilise taotluse muul viisil kui e-*PRIA* kaudu (nt digidokument), peab see olema lisas toodud vormi kohane. Kui taotleja esitab taotluse elektrooniliselt e-*PRIA* kaudu, ei pea taotlus vastama vorminõuetele, kuid selles peavad sisalduma samad andmed, mis on ette nähtud lisas toodud vormil.

Väikepõllumajandustootjate kavaga on võimalik liituda vaid üks kord ning kui taotleja ei esita hiljemalt 15. augustiks 2015 väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise taotlust, ei ole tal järgmistel aastatel enam võimalik selle kavaga liituda. Taotleja saab oma väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise otsuse teha pärast 1. augustit 2015, kui *PRIA* arvutab ja avaldab esialgsed otsetoetuste ühikumäärad. Hinnangulise toetussumma põhjal saab taotleja teha otsuse nimetatud kavaga liitumise kohta. Siiski peab taotleja silmas pidama, et kuni väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise taotluse esitamiseni tuleb tal täita kõiki nende otsetoetuste saamise nõudeid, mille kohta ta asjakohase taotluse esitas, sh nõuetele vastavuse nõudeid ning kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid.

Lõige 2 sätestab, et väikepõllumajandustootja toetuse saamiseks peab taotleja taotlema vähemalt ühte otsetoetust (ühtset pindalatoetust ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetust, noore põllumajandustootja toetust, puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetust, piimalehma, ammalehma või ute ja kitse kasvatamise otsetoetust) järgmiste õigusaktide alusel: maaeluministri 17. aprilli 2015. a määrus nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“, maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 33 „Puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus“ ja maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 34 „Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus“.

Lõike 3 kohaselt peab väikepõllumajandustootja toetuse taotleja täitma nende otsetoetuste saamise nõudeid, mille saamiseks ta on esitanud taotluse. Kuna väikepõllumajandustootja toetus on seotud teiste otsetoetustega, siis nõuded, mida väikepõllumajandustootja toetuse taotleja peab täitma, sõltuvad sellest, milliseid otsetoetusi ta taotleb. Täpsemad toetuste saamise nõuded on kehtestatud lõikes 2 nimetatud määrustega. Kui taotleja on esitanud väikepõllumajandustootja toetuse taotluse, ei pea ta selle taotluse esitamisest arvates enam täitma nõuetele vastavuse nõudeid ega järgima kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid.

Lõike 4 kohaselt ei pea väikepõllumajandustootja toetuse taotleja täitma põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded“ sätestatud nõudeid ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 32 lõike 2 kohaselt avaldatud kohustuslikke majandamisnõudeid. Samuti ei pea ta järgima Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artiklites 43–46 ning maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” §-des 11–13 sätestatud kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid. Määrustes sätestatud nõuded on täitmiseks kohustuslikud kõikidele otsetoetuste taotlejatele, kuid väikepõllumajandustootjate kavaga liitunud otsetoetuste taotlejad on nimetatud nõuete täitmisest vabastatud. Kuna väikepõllumajandustootjate kavaga saab liituda kuni 15. augustini 2015. aastal siis nõuetele vastavuse nõuete vabastus ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade järgimise vabastus hakkab kehtima väikepõllumajandustootjate kavaga liitumisest arvates. Seetõttu kuni väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise taotluse esitamiseni 2015. aastal peab taotleja täitma kõiki otsetoetuse saamise nõudeid, sh täitma nõuetele vastavuse nõudeid ning järgima kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid. Nõuetele vastavuse nõuete järgimise vabastuse aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 92 teine lõik ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade järgimise vabastuse aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 61 lõige 3.

Juhul kui taotleja loobub väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest, kuid soovib edaspidi saada puu- ja kõõgivilja kasvatamise otsetoetust, piimalehma, ammlehma või ute ja kitse kasvatamise otsetoetust, ühtset pindalatoetust, kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetust või noore põllumajandustootja toetust, peab ta nimetatud toetuste saamiseks hakkama täitma nõuetele vastavuse nõudeid ning järgima kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid.

Kui taotleja taotleb koos väikepõllumajandustootja toetusega mõnda „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavat toetust, siis peab taotleja täitma ka nende toetuste saamise nõudeid sh nõuetele vastavuse nõudeid.

Lõike 5 kohaselt ei või väikepõllumajandustootja toetust taotleda taotleja, kes 2016. aastal või sellele järgnevatel aastatel loobub väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest ning esitab selle kohta PRIA-le vastavasisulise taotluse. Väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest on võimalik loobuda alates 2016. aastast. Pärast kavas osalemisest loobumist ei ole enam võimalik väikepõllumajandustootjate kavaga uuesti liituda.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse väikepõllumajandustootja toetuse taotlemine

Paragrahvi kohaselt esitab väikepõllumajandustootja toetuse taotleja igal aastal, mil ta soovib väikepõllumajandustootja toetust saada, PRIA-le taotluse § 2 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud õigusaktide alusel nendes õigusaktides sätestatud tähtpäevaks. Kuna väikepõllumajandustootja toetust makstakse vastavalt taotletud pindalapõhistele ning tootmiskohustusega seotud otsetoetustele, on kohustuslik igal aastal, mil taotleja soovib saada väikepõllumajandustootja toetust, taotleda vähemalt ühte otsetoetust § 2 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud õigusaktide alusel. Väikepõllumajandustootjate kavaga liitumiseks esitatakse taotlus ainult üks kord 2015. aastal, kuid väikepõllumajandustootja toetuse saamiseks tuleb igal aastal esitada taotlus vähemalt ühe otsetoetuse taotlemiseks. Igal aastal esitatud taotlusega kinnitab taotleja oma soovi jätkata väikepõllumajandustootjate kavas.

2015. aastal on kõikide otsetoetuste taotluste esitamise ajavahemik maikuuks, kuid alates 2016. aastast on piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuste taotluste esitamise ajavahemik 2. märtsist kuni 21. märtsini.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse taotluse kontrollimine

Kuna toetust rahastab Euroopa Liit (edaspidi *EL*), kehtivad taotluse menetlemise ja toetuse vähendamise kohta ELis välja töötatud reeglid ning järgida tuleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1306/2013 tulenevaid nõudeid.

Paragrahvi kohaselt kontrollib PRIA taotluses esitatud andmete õigsust ja vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124), artiklites 24–43 sätestatust. Samuti lähtub PRIA kontrollimisel § 2 lõikes 2 punktides 1–3 nimetatud õigusaktides sätestatust ehk taotletud otsetoetuste saamise nõuetest. PRIA kontrollib komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artikli 30 lõike f kohaselt kohapeal 5% väikepõllumajandustootja taotlejatest. Väikepõllumajandustootja toetuse saamise nõuete kontroll on teistsugune võrreldes teiste otsetoetuste kontrolliga, kuna väikepõllumajandustootja toetuse puhul kontrollib PRIA teiste taotletud otsetoetuste saamise nõuete täitmist. Näiteks kui taotleja taotleb ühtset pindalatoetust, kontrollitakse tema puhul kõiki ühtse pindalatoetuse saamise nõudeid, v.a nõuetele vastavuse nõuete täitmist ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade järgimist. 2015. aastal siiski kontrollitakse nõuetele vastavuse nõuete täitmist ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade järgimist kuni väikepõllumajandustootja toetuse taotluse esitamiseni, kuna kohapealsed kontrollid hakkavad juba juulis ning selleks ajaks ei ole taotlejad, kes soovivad väikepõllumajandustootja kavaga liituda, väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise taotlust esitanud. Lisaks kontrollib PRIA, et hiljemalt 2015. aasta 15. augustiks oleks esitatud väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise taotlus ning et taotleja ei ole 2016. aastal või sellele järgnevatel aastatel väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest loobunud.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse toetussumma arvutamise kord

Lõike 1 kohaselt arvutab PRIA taotleja individuaalse toetussumma § 2 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud õigusaktides sätestatud toetuste ühikumäärade alusel. Väikepõllumajandustootja toetussumma arvutamiseks ei ole eraldi ühikumäär, vaid toetussumma arvutatakse taotleja kohta nende otsetoetuste ühikumäärade alusel, mida taotleja on taotlenud. Hoolimata sellest, et väikepõllumajandustootjate kavaga liitunud taotleja ei pea järgima kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid, arvestatakse väikepõllumajandustootja toetuse summa arvutamisel kliima- ja keskkonnatoetuse ühikumäär täies mahus. Näiteks kui taotleja on taotlenud ühtset pindalatoetust ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetust, siis väikepõllumajandustootja toetuse ühikumäär kujuneb ühtse pindalatoetuse ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetuse ühikumäärade summana. Seega iga-aastane väikepõllumajandustootja toetuse summa taotleja kohta moodustub kõikidest tema taotletud otsetoetuste summadest, kuid toetuse maksimaalne suurus taotleja kohta on ikkagi 1250 eurot.

Lõike 2 kohaselt on väikepõllumajandustootja toetuse maksimaalne suurus taotleja kohta 1250 eurot.

Lõige 3 sätestab, et kui taotleja kohta arvutatud väikepõllumajandustootja toetuse summa ületab 1250 eurot, vähendab PRIA seda, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 65 lõikes 1 sätestatust. See tähendab, et kui taotleja otsetoetuste summa kokku

ületab 1250 eurot, vähendatakse iga otsetoetuse summat võrdeliselt ning saadud summa makstakse väikepõllumajandustootja toetusena taotlejale välja.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

Lõige 1 sätestab, et PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse taotluse esitamise aasta 10. detsembriks. Taotluse rahuldamise tähtaja määramisel on arvestatud toetuse administreerimise keerukust ja mahukust ning seda, et põllumajanduslikke otsetoetusi võib vastavalt EL õigusele välja maksta alates taotluse esitamise aasta 1. detsembrist.

Lõige 2 sätestab, et taotluse rahuldamata jätmise aluseks on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 22. Nimetatud sättes viidatakse määrusele (EL) nr 1307/2013 ja määrusele (EL) nr 1306/2013, mille alusel toimub otsetoetuste taotluste rahuldamata jätmine.

Otsetoetuste taotluste menetlemise käigus tuvastatud rikkumiste puhul tuleb vastavalt EL määrustele toetust vähendada või taotlus rahuldamata jätta.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse toetuse maksmine

Paragrahv 7 sätestab, et PRIA maksab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 75 lõike 1 kohaselt toetusi välja taotluse esitamise aastale järgneva kalendriaasta 30. juunini. Tulenevalt toetuste menetlemisest ning toetuse määramise otsustest, alustatakse toetuste maksmist kõikide toimingute tegemise järel taotlemise aasta detsembris.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse toetusest loobumine

Lõige 1 sätestab, et väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest loobumiseks märgib taotleja § 2 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud õigusakti alusel esitataval taotlusel, et loobub väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest. Seega kui taotleja ei soovi enam otsetoetusi saada väikepõllumajandustootjate kava raames, peab ta esitama PRIA-le vastava otsetoetuse taotluse, milles ta teeb märke väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest loobumise kohta. Näiteks kui toetuse taotleja on taotlenud pindalapõhiseid otsetoetusi, esitab ta toetusest loobumiseks ajavahemikul 2. maist kuni 21. mai maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ lisas 1 toodud vormi kohase taotluse, milles märgib, et loobub väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest. 2015 aastal on eespool nimetatud ajavahemik 7-25. mai. Sama taotlusega on taotlejal edaspidi võimalik taotleda teisi pindalapõhiseid otsetoetusi, kuid kui taotleja loobub väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest ning taotleb edaspidi ühtset pindalatoetust, siis peab ta täitma nõuetele vastavuse nõudeid ning järgima kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid. Väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest on võimalik loobuda alates 2016. aastast ning kui taotleja on kavast osalemisest loobunud, ei saa ta enam järgnevatel aastatel selle kavaga liituda. Alates 2016. aastast on otsetoetuste taotlusele võimalik teha märke väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest loobumise kohta.

Lõige 2 sätestab, et kui lõikes 1 nimetatud taotlusele ei ole tehtud väikepõllumajandustootjate kavast osalemisest loobumise märget, loetakse, et taotleja soovib jätkata väikepõllumajandustootjate kavast osalemist. Seega kui taotleja esitab igal aastal asjakohase otsetoetuse taotluse ning taotleb toetusi tavapärasel korral, loeb PRIA seda kinnituseks, et taotleja soovib jätkata väikepõllumajandustootjate kavast osalemist.

Eelnõu §-s 9 esitatakse rakendussätted

Lõike 1 kohaselt arvutab PRIA 2015. aastal § 2 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud õigusaktides sätestatud toetuse esialgse ühikumäära alusel väikepõllumajandustootja toetuse hinnangulise summa iga taotleja kohta, kes nimetatud otsetoetust taotleb ja kelle otsetoetuste kogusumma ei ületa 1500 eurot. Toetuse kogusumma taotleja kohta arvutab PRIA kõikide taotletud otsetoetuste ühikumäärade järgi. Kuna väikepõllumajandustootja toetuse maksimaalne summa taotleja kohta on kuni 1250 eurot ning arvestades otsetoetuste (ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus) esialgsete ühikumäärade suurus, oleks 1250 eurot väikepõllumajandustootja toetust saava taotleja kasutuses hinnanguliselt 10 hektarit põllumajandusmaad. Seega on väikepõllumajandustootja toetus suunatud eeskätt nendele otsetoetuse taotlejatele, kelle kasutuses olev toetusõiguslik põllumajandusmaa on kuni 10 hektari suurune. Kuid väikepõllumajandustootja toetust võivad saada ka need taotlejad, kellel on põllumajandusmaad rohkem kui 10 hektarit. Kuna taotleja pindalapõhiste otsetoetuste kogusumma sõltub toetusõigusliku põllumajandusmaa hektarite arvust ning vastavate toetuste ühikumääradest, on taotleja otsus, kas loobuda teatud osast toetusest ja liituda väikepõllumajandustootjate kavaga või jätkata kõikide üksikute otsetoetuste saamise nõuete täitmist. Selleks, et anda väiksema maakasutusega põllumajandustootjatele selline valiku- ja otsustamisvõimalus, teavitab PRIA kõiki selliseid taotlejaid, kelle otsetoetuste summa on kuni 1500 eurot, summa suurusest, mida taotlejal on võimalik väikepõllumajandustootja toetusena saada.

Lõike 2 kohaselt teeb PRIA väikepõllumajandustootja toetuse hinnangulise summa taotlejale teatavaks hiljemalt 1. augustil 2015. aastal. PRIA teavitab lihtkirja teel või elektroonselt taotlejat, kelle esialgne toetussumma on kuni 1500 eurot. Lisaks avaldab PRIA toetuste esialgsed ühikumäärad otsetoetuste kaupa ka PRIA veebilehel. Esialgsete ühikumäärade järgi on taotlejal võimalik otsustada, kas ta soovib liituda väikepõllumajandustootjate kavaga või taotleb otsetoetusi väikepõllumajandustootjate kava väliselt. Kui taotleja soovib liituda väikepõllumajandustootjate kavaga, siis ta peab hiljemalt 15. augustiks 2015. aastal esitama väikepõllumajandustootjate kavaga liitumise taotluse.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks järgnevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008;
- 3) komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega;
- 4) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 639/2014 millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa;
- 5) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas.

4. Määruse mõjud

Põllumajandusministeeriumi hinnangul on peaaegu pooled senised ühtse pindalatoetuse taotlejad võimalikud väikepõllumajandustootja toetuse taotlejad ehk ligikaudu 8000 taotlejat, kelle kasutada on kokku ligikaudu 40 000 hektarit põllumajandusmaad ja taotleja kohta kuni 10 hektarit põllumajandusmaad. Seega eeldatavasti võib väikepõllumajandustootja toetus mõjutada arvuliselt umbes pooli ühtse pindalatoetuse taotlejaid. Kuna antud toetuse summaks taotleja kohta saab olla kuni 1250 eurot, siis puudutab see kõige enam neid taotlejaid, kellel on umbes 10 hektarit põllumajandusmaad. Siiski oleneb taotlejate koguarv nende soovist selle kavaga liituda.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetust rahastatakse Euroopa Liidu eelarvest. Väikepõllumajandustootja toetust võib maksta otsetoetuste eelarvest kuni 10 protsendi ulatuses. 2013. aasta taotlemise andmete järgi oleks hinnanguline eelarve kasutus ligikaudu neli protsenti kogu otsetoetuste eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

2015. aasta 1. jaanuarist jõustus tulumaksuseaduse muudatus, millega maksustati Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel füüsilistele isikutele makstavad põllumajandustoetused tulumaksuga. 2013. aastal oli füüsilistele isikutele, kes ei ole registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjana, makstava ühtse pindalatoetuse kogusumma 9,6 miljonit eurot. Arvestades võimalusega, et osa toetuse saajatest on end registreerinud füüsilisest isikust ettevõtjana ja arvab toetuse summast maha kulud, võib täiendav maksutulu olla kuni üks miljon eurot aastas. Maksutulu 1 miljon eurot on arvatud 2013. aastal makstud ühtse pindalatoetuse alusel, mille eelarve alates 2015. aastast jaguneb mitmeks otsetoetuseks (ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus, noore põllumajandustootja toetus, puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus, piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus ja väikepõllumajandustootja toetus), siis on ühe miljoni euro tulu hulka arvestatud kõikide otsetoetuste rakendamisest saadav tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Toetusmeetet on tutvustatud põllumajanduse ja maaelu arengu nõukogu (PMAN) istungitel, kohtumistel taotlejatega ning Põllumajandusministeeriumi korraldatud üleriigilistel infopäevadel, mis toimusid 2014. aasta novembrist detsembrini <http://www.agri.ee/et/pollumajandustoetuste-infopaevad-2015-otsetoetused-ja-uus-maaelu-arengukava>. Toetusmeetme väljatöötamise käigus on küsitud PRIA arvamusi ja ettepanekuid.

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Rahandusministeerium kooskõlastas määruse märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot
Kantsler